

TÁC PHẨM VĂN HỌC ĐƯỢC GIẢI THƯỞNG NHÀ NƯỚC

XUÂN CANG

Những vẻ đẹp khác nhau

TẬP TRUYỆN NGẮN

Những ngày thường
đã cháy lên

TIỂU THUYẾT

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

TÁC PHẨM VĂN HỌC ĐƯỢC GIẢI THƯỞNG NHÀ NƯỚC

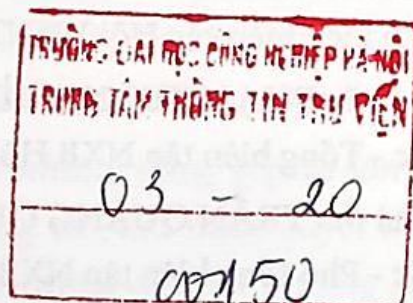
XUÂN CANG

Những vẻ đẹp khác nhau

TẬP TRUYỆN NGẮN

Những ngày thường
đã cháy lên

TIỂU THUYẾT

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

LỜI NHÀ XUẤT BẢN

Nền văn học cách mạng Việt Nam được Bác Hồ đặt nền móng từ những năm đầu thế kỷ 20 và có bước phát triển rực rỡ từ sau Cách mạng tháng 8/1945, đặc biệt là trong sự nghiệp giải phóng dân tộc và xây dựng lại đất nước sau chiến tranh. Đó là thành tựu to lớn và phong phú cả về nội dung, tư tưởng, nghệ thuật và đội ngũ sáng tác. Những tác phẩm văn học kết tinh tài năng, tâm huyết của nhiều thế hệ nhà văn đã đi vào ký ức hàng triệu người Việt Nam, góp phần nuôi dưỡng vẻ đẹp tâm hồn và nhân cách con người Việt Nam, làm giàu có thêm những giá trị văn hóa Việt Nam mà ông cha ta đã dày công xây dựng. Tập đại thành văn học cách mạng và kháng chiến là bức tượng đài kỳ vĩ ghi lại diện mạo đất nước và con người Việt Nam về một thời kỳ vĩ đại của dân tộc, đưa tiến trình hiện đại hóa văn học lên một tầm cao mới.

Nhằm tôn vinh những đóng góp to lớn vào nền văn học cách mạng, Đảng và Nhà nước quyết định trao tặng Giải thưởng Hồ Chí Minh và Giải thưởng Nhà nước cho các tác phẩm văn học xuất sắc. Tiếp theo bộ sách văn học được Giải thưởng Hồ Chí Minh do Nhà xuất bản Văn Học xuất bản, Nhà nước đã quyết định giao cho Hội Nhà văn Việt Nam và Nhà xuất bản Hội Nhà Văn thực hiện dự án

“Công bố và phổ biến các tác phẩm văn học được Giải thưởng Nhà nước” (giai đoạn thực hiện 2014 - 2015).

Việc Nhà nước đầu tư xuất bản bộ sách lớn này không chỉ động viên, khích lệ các nhà văn tiếp tục lao động sáng tạo mà còn là công trình thực hiện Nghị quyết 9, Ban chấp hành Trung ương Đảng khóa XI: “Xây dựng văn hóa, con người Việt Nam, đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững của đất nước”. Với ý nghĩa ấy, tác phẩm của mỗi tác giả được trân trọng in riêng; tôn trọng tính lịch sử, tính nguyên bản và thống nhất về quy cách, chất lượng, thẩm mỹ... theo tiêu chí của Chính phủ.

Với lòng trân trọng và ý thức trách nhiệm cao, tập thể cán bộ, biên tập viên Nhà xuất bản đã hoàn thành bộ sách quý với sự cố gắng cao nhất. Bộ sách gồm những tác phẩm của 121 tác giả được trao Giải thưởng Nhà nước qua ba đợt, năm 2001, năm 2007 và năm 2012.

Nhà xuất bản Hội Nhà Văn chân thành cảm ơn sự quan tâm và tạo điều kiện của các cơ quan chức năng của Chính phủ, Liên hiệp các hội văn học nghệ thuật Việt Nam, Ban chấp hành Hội Nhà văn Việt Nam giúp đỡ chúng tôi thực hiện dự án quan trọng này.

Xin trân trọng giới thiệu bộ sách đến bạn đọc trong và ngoài nước.

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

Nhà văn
XUÂN CANG

TIỂU SỬ

HỌ VÀ TÊN KHAI SINH:

Nguyễn Xuân Cang. Bút danh khác: Chiều Quỳnh.
Sinh ngày 25 tháng 12 năm 1932. Quê quán: thôn Phú Thị,
xã Phú Thị, huyện Gia Lâm, Hà Nội. Đảng viên Đảng
CSVN. Vào Hội Nhà văn Việt Nam năm 1963.

VÀI NÉT VỀ QUÁ TRÌNH HỌC TẬP, CÔNG TÁC, SÁNG TÁC:

Từ năm 1948 làm liên lạc trên chiến khu Việt Bắc,
sau đó làm thợ tiện quân giới, thợ lò cao luyện gang quốc
phòng, vào bộ đội làm trinh sát pháo binh. Năm 1959
làm cán bộ Công đoàn khu gang thép Thái Nguyên. Đã
tham gia các chức vụ: Tổng biên tập báo Lao động, Giám
đốc Nxb. Lao động, Ủy viên Ban thư ký Tổng liên đoàn
lao động Việt Nam khóa VI, Ban thư ký Hội Nhà báo
Việt Nam khóa IV, Ban Chấp hành Hội Nhà văn khóa
IV, Đảng ủy khối Dân vận Trung ương khóa III.

TÁC PHẨM CHÍNH ĐÃ XUẤT BẢN:

Suối Gang (tiểu thuyết, 1960); *Lên cao* (tập truyện
ngắn, 1962); *Những vẻ đẹp khác nhau* (tập truyện ngắn,
1971); *Trước lửa* (tiểu thuyết, 1973); *Hạt máu* (hồi ký ghi
theo lời kể của Trần Bảo, 1970); *Chặng đường nóng bỏng*

(hồi ký ghi theo lời kể của Hoàng Quốc Việt, 1985); *Dấu vết khác thường* (tập truyện ngắn, 1982); *Những ngày thường đã cháy lên* (tiểu thuyết, 1987); *Con bé mùa thu vàng* (tiểu thuyết, 1990); *Huyền thoại một thời ly tán* (tiểu thuyết, 1990); *Dấn thân* (tiểu thuyết, 1990); *Nụ hoa cau* (tập truyện ngắn, 1997); *Gió thiêng* (tiểu thuyết, 2004); *Tám chữ Hà Lạc và quỹ đạo đời người* (biên khảo, 2000); *Khám phá một tia sáng văn hoá phương Đông* (biên khảo, 2009).

GIẢI THƯỞNG VĂN HỌC:

Hai tặng thưởng Văn học đề tài công nhân của Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam năm 1971- tập truyện ngắn *Những vẻ đẹp khác nhau*; năm 1974 - tiểu thuyết *Trước lửa*. Giải thưởng thi tiểu thuyết của Hội Nhà văn TP Hồ Chí Minh và báo Công an thành phố Hồ Chí Minh - tiểu thuyết *Dấn thân*. Tặng thưởng của Hội Nhà văn năm 1968 cho tập truyện ngắn *Những vẻ đẹp khác nhau*. Tặng thưởng của Bộ Quốc phòng (giải C, tiểu thuyết *Gió thiêng*, 2005). Giải thưởng Nhà nước về Văn học Nghệ thuật năm 2012 cho tập truyện ngắn *Những vẻ đẹp khác nhau* và tiểu thuyết *Những ngày thường đã cháy lên*.

Những vẻ đẹp khác nhau

TẬP TRUYỆN NGẮN

NHỮNG VẼ ĐẸP KHÁC NHAU

Đã thành thói quen, cứ mỗi lần kết thúc trận đánh khi vòm trời đã yên tĩnh, Tuấn lại chờ đợi một tiếng gọi thanh thanh xiết bao ấm áp cất lên ở dưới chân chòi cùng với tiếng chân người trèo lên nhẹ nhàng làm cho chiếc chòi rung rào rào:

- Anh ơi, nước!

Anh chiến sĩ lúc bấy giờ mới khẽ thả chiếc ống nhôm xuống trước ngực, thong thả rút chiếc khăn tay lau mồ hôi trán - làm như không hề có sự chờ đợi - rồi cúi xuống mỉm cười:

- Chào cô. Tôi còn nước đây.

Anh giơ cái bình-tông lắc lắc cho người con gái nghe thấy tiếng nước óc ách bên trong. Lúc bấy giờ chiếc mũ nan an toàn phết sơn đen của cô gái đã hất ra sau lưng, cô ngẩng lên, khuôn mặt hơi tái lại sau một cuộc chạy dốc sức từ xưởng máy lên trận địa. Làn tóc rối tung lòa xòa. Những sợi tóc bết trên chiếc trán đầm mồ hôi. Chỉ có đôi mắt long lanh là không có vẻ gì mệt mỏi. Anh đỡ lấy ca nước rót vào bình-tông. Cũng có khi trận đánh kéo dài, bình-tông ráo hoảnh, cổ anh khát đắng, anh sung sướng đưa ngay ca nước

lên miệng, nhấp thử rồi uống luôn một hơi, nghe làn nước chè xanh nóng đậm thấm vào khắp cơ thể, trong người thấy khỏe lên gấp bội. Bao giờ cũng thế, cô gái đứng lại ở giữa thang chòi. Cô chỉ trèo lên đến đấy. Cô khẽ áp mình vào thang, ngấm vào khu nhà máy, đôi mắt mở to không động đậy. Lần nào cô cũng tỏ vẻ ngạc nhiên và thốt lên:

- Chao! Đẹp quá!

Rồi như thường lệ, họ trao đổi văn tắt về diễn biến trận đánh. Buổi chiều hôm ấy cô nói:

- Bọn em vừa đổi ca xong thì báo động. Chạy đến ngã tư thì nghe các anh nổ súng. Em thấy rõ một thằng bay sát mặt đường sắt. Nó lao tới trước mặt rồi mà chưa thấy tiếng động cơ...

- Thằng này định cản trộm đấy. Nhưng chúng tôi bắt được ngay. Hai khẩu quạt ngang đón đầu. Nó phải ngóc lên ngay.

- Có lẽ nó ăn phải đạn các anh hay sao. Em thấy nó bay chệch choạng.

- Trận địa phía bắc đã bồi thêm cho nó một loạt đạn nữa.

Cô gái vẫn không rời mắt khỏi khu nhà máy, lưu luyến. Cô chợt thấy anh đại đội trưởng đi qua. Đại đội trưởng cao và đen, gầy sắt. Chiếc khăn dù loang lổ anh giữ được hồi còn ở bộ binh, bay bay trên vai. Hàm răng anh lấp lánh cười. Đại đội trưởng dừng lại, bắt gặp cái nhìn đắm đắm của cô gái về phía nhà máy.

Tiếng "có" của cô gái kéo dài, có vẻ nũng nịu và vui sướng.

- Cô Giăng có muốn lên chòi không?

- Được! Khi cần cô sẽ thay thế trinh sát viên của tôi luôn.

Đại đội trưởng hỏi to về phía trung đội trưởng tự vệ Thắng lúc đó đang cùng với mấy anh chị công nhân ngồi bên mâm pháo:

- Có được không đồng chí Thắng?

Thắng đứng dậy hét to lạc cả giọng:

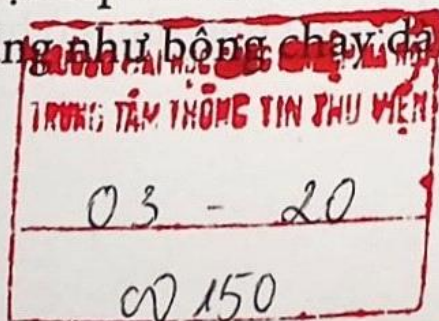
- Được quá đi, đại đội trưởng ạ. Có pháo thủ dự bị phải có cả trinh sát viên dự bị nữa chứ.

Lúc Tuấn cúi xuống kéo Giăng, anh chợt thấy nóng mặt lên vì những tiếng cười rộ phía hầm pháo.

Mặt cô gái bây giờ đã đỏ ửng. Gió đã gỡ những sợi tócбет trên trán. Cô thở mạnh vì hồi hộp. Cô nói rõ một ý nghĩ có lẽ đã chín trong lòng từ những trận chiến đấu trước:

- Ở trên cao này nhìn xuống thật là tuyệt.

Lúc bấy giờ nắng đã nhạt. Ánh sáng buổi chiều cuối xuân rực rỡ và trong suốt. Những dãy núi xa xanh thẳm nổi bật lên nền ráng đỏ như vẽ. Bầu trời và núi non như muốn ôm gọn lấy khu nhà máy. Cô gái ngỡ như mới nhìn thấy nhà máy lần đầu, như thể nó mới hiện lên trước mắt, mới tinh, sạch sẽ lạ lùng. Khu nhà văn phòng, màu vôi vàng sáng sủa, điểm những ô cửa màu xanh, lấp lánh những khung kính. Khu nhà thí nghiệm thì vừa đồ sộ vừa trang nhã. Dây lò cao, lò cốc đen nhánh như còn ướt sơn. Những ống khói tươi màu xanh xi-măng. Một mảng nhà máy hóa chất có những tháp màu xám bạc lấp lánh. Tàu hỏa đi lại rộn ràng, thả những làn khói trắng như bông chạy dài một vệt. Cô tò mò hỏi:

- Anh bộ đội cứ đứng thế này suốt à? Thích nhỉ.

- Tôi cứ đứng thế này suốt. Công việc chỉ có thế thôi mà. Mùa xuân sang mùa hè. Mùa thu sang mùa đông. Ngày và đêm.

- Thế có lẽ anh nhìn vào khu nhà máy đã phát chán?

Cô hỏi như ganh tị.

- Không bao giờ đâu. Nhiệm vụ của tôi là soi xét vùng trời từ chỗ có đỉnh núi cao kia đến chỗ có cái tán cây xanh kia. Cứ vài phút tôi lại đưa ống nhòm đi qua vùng nhà máy một lần. Thú thật với cô. Những lúc ấy tôi chỉ muốn tranh thủ hạ thấp ống nhòm xuống, nhìn vào nhà máy một chút. Vậy mà tôi phải lướt đi... Chả bao giờ chán mắt đâu, nhà máy của ta ấy mà, mỗi bận tôi nhìn xuống, lại thấy như là nó có một vẻ đẹp mới, tẻ như...

Anh kịp ngừng lại, anh định nói "tẻ như một cô con gái, mỗi lần mặc một bộ áo mới, ta lại thấy cô có một vẻ đẹp mới, khác hẳn...". Anh là người Hà Nội, anh đã quen thấy các cô gái mặc những bộ quần áo khác nhau. Nhưng ví như vậy trước mặt một người con gái mới quen không tiện. Anh hơi đỏ mặt, lúng túng:

- Tẻ như, ban ngày, vào một buổi chiều về mùa xuân, cô thấy nó như thế kia, phải không? Nhưng về mùa thu, mùa thu chẳng hạn, có một màn sương rất mỏng, trùm lấy khu công nghiệp trông ra nó lại khác...

- Còn về ban đêm?

- Về ban đêm à? Tôi thì tôi cho đẹp nhất là về đêm. Chả lúc nào nhà máy ta ngủ cả. Lúc nào cũng như có hội hè. Ba cái

MỤC LỤC

• LỜI NHÀ XUẤT BẢN.....	7
• TIỂU SỬ	11
I- NHỮNG VẼ ĐẸP KHÁC NHAU.....	13
Những vẽ đẹp khác nhau.....	15
Đêm hồng.....	31
Chiếc gậy.....	57
Tia chớp.....	74
Gương mặt cuộc đời.....	89
Một chuyến đi.....	96
Chuyện riêng.....	125
Phía trước vẫn còn hăm ngăm.....	132
II- NHỮNG NGÀY THƯỜNG ĐÃ CHÁY LÊN.....	153